



Vlaams
Parlement

stuk **1298** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 18 oktober 2011 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over het Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Jan Laurys

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
mevrouw Fientje Moerman, de heer Herman Schueremans;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie hield op 5 mei 2011 een gedachtewisseling met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020.

1. Toelichting door de minister-president

De heer *Kris Peeters*, minister-president, licht het Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020 toe. Hij zal het hebben over het Europese kader, over de totstandkoming, de doelstellingen, de voornaamste maatregelen van het Vlaamse hervormingsprogramma en over het nationale hervormingsprogramma.

Het Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020 vertrekt van de drie belangrijke Europese uitgangspunten: slimme groei, duurzame groei en inclusieve groei. De minister-president overloopt een aantal concrete doelstellingen en de Europese vlaggenscheppen die daarop geënt zijn.

Inzake de slimme groei zijn de belangrijkste vlaggenscheppen ‘Innovatie-Unie’, ‘Jeugd in beweging’ en ‘Digitale agenda’. Voor de 20- tot 64-jarigen – in het pact werd een andere groep gehanteerd – wordt er gestreefd naar een werkzaamheidsgraad van 75 percent. Tevens is het de bedoeling om 3 percent van het bbp te investeren in O&O. De ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs zou moeten worden beperkt tot 10 percent. 40 percent van de 30- tot 34-jarigen zou moeten beschikken over een diploma hoger onderwijs.

De duurzame groei heeft te maken met klimaat en energie. De vlaggenscheppen zijn ‘Energie-efficiënt Europa’ en ‘Een industrieel beleid voor het globaliseringstijdperk’.

Bij de inclusieve groei zijn weer de werkzaamheidsgraad en het onderwijs terug te vinden, naast het thema armoede en sociale uitsluiting. De vlaggenscheppen zijn ‘Agenda voor nieuwe vaardigheden en banen’ en ‘Europees platform tegen armoede’.

Hiermee streeft de Europese Unie naar een betere onderlinge afstemming van het sociaal-economisch beleid van de lidstaten in de richting van de EU 2020-doelstellingen. De ambities van de Lissabonstrategie werden jammer genoeg niet volledig gerealiseerd. Daarom kiest men nu voor nationale hervormingsprogramma’s, met nationale acties ter uitvoering van de strategie, op basis van de geïntegreerde richtsnoeren. Deze richtsnoeren zijn goedgekeurd door het Europees Parlement en vormen dus een juridische grondslag voor de beleidsaanbevelingen aan de lidstaten. Vlaanderen heeft sedert 2005, ten tijde van de Lissabonstrategie, eigen hervormingsprogramma’s opgemaakt en speelde zelfs eerder nog, vanaf de richtsnoeren voor Werkgelegenheid, hierop in.

Men heeft veel geleerd uit de economische crisis. Zo is het besef gegroeid dat het economisch beleid meer gecoördineerd dient te worden op Europees niveau. Daarom is men in januari van dit jaar gestart met het Europese semester, een jaarlijks terugkerende beleids-cyclus van zes maanden.

Voor een verduidelijking van het Europese semester verwijst hij naar het schema waaraan de lidstaten zich dienen te houden. In januari presenteert de Europese Commissie de ‘Annual Growth Survey’. Dat zijn de prioriteiten die men wil opleggen voor dat jaar. In maart wordt de lenteraad gehouden. In april worden de nationale hervormingsprogramma’s en de stabiliteits- en convergentieprogramma’s ingediend bij de Europese Commissie. In juni en juli worden specifieke beleidsaanbevelingen geformuleerd. Bij de top in december bepaalt men dan de prioriteiten voor het jaar erop.

De vijf Europese EU 2020-doelstellingen sluiten sterk aan bij de Vlaamse bevoegdheden. Vlaanderen in Actie en Pact 2020 waren al geformuleerd in de vorige regeerperiode. Dat blijft het referentiekader voor Vlaanderen. Met het Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020 schaart Vlaanderen zich achter het EU 2020-programma voor een slim, duurzaam en inclusief Europa.

Vlaanderen volgt de timing van het Europese semester. Het ontwerp van het Vlaams hervormingsprogramma werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 29 oktober 2010. De definitieve versie werd goedgekeurd op 1 april 2011. Een samenvatting van het Vlaams hervormingsprogramma werd bezorgd aan de federale eerste minister, maar ook aan de voorzitter van de Europese Raad.

Naar aanleiding van de opmaak en de definitieve goedkeuring van het Vlaams hervormingsprogramma is er een brede consultatie gebeurd. Op 22 februari 2011 was er een rondetafelconferentie met de (boven)lokale besturen en het middenveld. De sociale partners werden geconsulteerd in het kader van VESOC. De strategische adviesraden SERV, de VRWI, de Minaraad, de Vlor, de SAR WGG en de SARiV zijn allemaal geconsulteerd. Er was een algemene vraag naar verdere betrokkenheid in de toekomst. Ook de lokale besturen willen partners zijn in dat beleid.

Er heerst bezorgdheid over de beschikbaarheid van de nodige middelen voor hervormingen in een besparingscontext. Dat wil de minister-president in het oog houden.

De minister-president overloopt vervolgens de voornaamste maatregelen in het Vlaams hervormingsprogramma.

Efficiënt en doeltreffend bestuur impliceert gezonde overheidsfinanciën en een meerjarenprogramma 'Slagkrachtige overheid'.

Competitieve en duurzame economie vergt onderzoek en ontwikkeling en innovatie. Bovendien zal een aantal maatregelen rond het ondernemerschap worden uitgewerkt: bedrijven door de crisis helpen, meer en sterkere ondernemers, het versnellen van de transformatie van de industrie en het vereenvoudigen van investeringsprocedures.

Inzake milieu en energie is het de bedoeling om verdere stappen te zetten, maar de discussie over de 'burden sharing' binnen de Belgische context is nog niet ten einde. In deze context verwijst de minister-president naar het Vlaamse Klimaatbeleidsplan, het Vlaams adaptatieplan en het tweede actieplan energie-efficiëntie dat in voorbereiding is. Er wordt ook werk gemaakt van het bevorderen van groene groei, van e-mobiliteit, van duurzaam wonen en bouwen en van duurzame overheidsopdrachten.

Voor de werkzaamheid formuleerde het Pact 2020 een streefpercentage van 70 percent voor de 15- tot 64-jarigen. Het Vlaams Hervormingsprogramma 2020 hanteert een andere doelgroep, namelijk de 20- tot 64-jarigen, met een streefpercentage van ruim 76 percent. Er worden ook doelstellingen geformuleerd voor specifieke subdoelgroepen zoals vrouwen, jongeren, ouderen en niet-EU-burgers. Sommigen menen dat het streefpercentage van ruim 76 percent nog onvoldoende ambitieus is. Voor België in zijn geheel is er een streefcijfer van 73,2 percent vastgelegd. Ondanks de extra inspanning van Vlaanderen vrezen de andere regio's dat ze het hun opgelegde percentage niet kunnen halen.

Inzake onderwijs heeft hij het al gehad over het beperken van de ongekwalficeerde uitstroom en over het streefcijfer voor het aantal gediplomeerden hoger onderwijs. Men heeft kunnen zien hoe het Waalse, het Brusselse en het Vlaamse Gewest omgaan met deze doelstellingen.

Hij heeft het ook al gehad over de maatregelen om meer mensen aan de slag te houden, in meer werkbare jobs en gemiddeld langere loopbanen.

Vlaanderen wil een vermindering van de armoede met dertig percent realiseren. Dat is een ambitieuze doelstelling. Op basis van de samengestelde indicator leeft op dit ogenblik 14,7 percent van de mensen in armoede. Als men alleen rekening houdt met de armoededrempel, dan gaat het over elf percent van de bevolking.

Ook voor de doelstelling levenskwaliteit op hoog niveau werden specifieke doelstellingen uitgewerkt.

Over het nationaal hervormingsplan heeft de minister-president al vragen beantwoord in de commissie Financiën. De gemeenschappen en gewesten werden betrokken bij de opmaak van het nationaal hervormingsplan en bij de vaststelling van de nationale EU 2020-doelstellingen. Dat nationaal hervormingsplan bevat prioritaire acties van de federale overheid en van de gemeenschappen en gewesten. Een samenvatting van de regionale hervormingsprogramma's werd als bijlage toegevoegd. Het nationaal hervormingsprogramma werd goedgekeurd door de federale ministerraad van 15 april 2011 en werd bezorgd aan de Europese Commissie. Voor alle zekerheid werd het Vlaams hervormingsprogramma ook afzonderlijk overgemaakt aan de voorzitter van de Europese Raad.

2. Bespreking

De heer *Matthias Diependaele* verklaart dat zijn fractie volledig achter het Vlaams hervormingsprogramma staat. De doelstellingen ervan zijn vrij ambitieus, hoewel sommigen van oordeel waren dat ze nog niet ambitieus genoeg waren. Bij het invullen van de concrete maatregelen kan men terugvallen op Vlaanderen in Actie en op het Pact 2020. Zijn fractie heeft echter problemen met het Vlaamse aandeel in het federale hervormingsprogramma. Dat kwam al aan bod in de commissie Financiën en Algemeen Beleid. Men weigert de ambitieuze doelstellingen van de Vlaamse overheid op te nemen in het federale hervormingsplan. Daarom heeft men die naar de bijlage verwezen. De Waalse overheid heeft een ambitieuze doelstelling inzake armoedebestrijding. De heer Diependaele veronderstelt dat ze die doelstelling wil realiseren met behulp van uitkeringen. Inzake werkgelegenheid weigert de Waalse overheid evenwel doelstellingen naar voren te schuiven. Vlaanderen werd geringeloorde door de federale overheid. Hij stelt zich grote vragen bij het zogenaamde samenwerkingsfederalisme als het Overlegcomité zelfs hiervoor niet kan worden samengeroepen. Een federale overheid in lopende zaken kan dus een hervormingsprogramma indienen bij Europa zonder een degelijk overleg in het Vlaams Parlement. De vijf Europese 2020-doelstellingen sluiten nochtans nauw aan bij de bevoegdheden van de regio's en de gemeenschappen.

Er is nog geen akkoord bereikt over de 'burden sharing' inzake milieu. Op dit vlak hadden de andere regio's eens de omgekeerde solidariteit kunnen tonen, maar dat is niet het geval. Ook dat zegt niet veel goeds over het functioneren van het samenwerkingsfederalisme.

Op 15 februari van dit jaar bracht Ecofin een analyse uit over het hoofdstuk Arbeidsmarkt in het ontwerp van het Belgische en Vlaamse hervormingsprogramma. Daarin wordt de Belgische overheid verweten dat die er niet in slaagt om de nodige structurele hervormingen door te voeren. Er wordt erkend dat de Vlaamse overheid wel inspanningen doet, met haar streefdoel van 76 percent voor de werkzaamheidsgraad, maar dat is niet meer dan gerommel in de marge. De heer Diependaele erkent dat er ook in Vlaanderen geen structurele hervormingen worden gedaan. Het passieve beleid van de federale overheid raakt niet afgestemd op het activeringsbeleid in Vlaanderen. Daarom moet het arbeidsmarktbeleid een regionale bevoegdheid worden.

De heer *Bart Van Malderen* begrijpt dat de heer Diependaele en de minister-president de link hebben gelegd tussen dit document en de begroting en de begrotingscontrole. Er was ook sprake van de problematiek van de rapportering door de federale overheid. De Federale Regering van lopende zaken is er niet in geslaagd om een overleg te organiseren met de gewesten en de gemeenschappen over die materies waarover ze bevoegd zijn. Bij de bespreking van de begrotingscontrole 2011 zal men het kunnen hebben over de bijkomende middelen voor onderzoek en ontwikkeling. Dat is goed nieuws. Om de uiteindelijke doelstelling van drie percent te realiseren zijn echter ook de andere twee percent belangrijk. Er dient een competitieve omgeving te zijn die kan absorberen wat de overheid injecteert en die erin slaagt om antwoorden te bieden op een aantal grote maatschappelijke uitdagingen. Dat is een van de redenen waarom de fractie van de spreker het belangrijk vindt dat er overheidsgeld wordt besteed aan onderzoek en ontwikkeling.

De heer Van Malderen stelt vast dat men een heel ambitieuze doelstelling geformuleerd heeft voor de werkzaamheidsgraad van de arbeidsgehandicapten. Op dat vlak is er echter nog een lange weg af te leggen, zowel in de privésector als bij de overheid. Hierover heeft hij een aantal vragen gesteld aan minister Bourgeois. Uit de antwoorden bleek dat de Vlaamse overheid op dit vlak grotendeels in gebreke blijft. De eigen interne doelstellingen worden niet gehaald, ook al liggen die lager dan de doelstellingen die hier genoemd zijn. Als hij het goed begrijpt, dan heeft Vlaanderen op dit ogenblik zelfs geen eigen interne doelstellingen meer. Dat lijkt hem zorgelijk.

Wat de langdurig werklozen betreft, merkt de spreker op dat de werkervaringsprojecten na anderhalf jaar blijkbaar goede resultaten afwerpen, al varieert dit mee met de conjunctuur. Hij meent dat men gebruik dient te maken van de goede conjunctuur om de structurele positie van die doelgroep op de arbeidsmarkt te verbeteren. Er zijn 52.000 langdurig werklozen. Na het aflopen van die projecten is er volgens hem een plan nodig dat ingaat op de structurele problemen van de arbeidsmarkt, die op dat ogenblik nog veel duidelijker zullen zijn.

Ook de doelstelling voor de werkzaamheidsgraad van allochtonen is volgens hem heel ambitieus. Om deze doelstelling te realiseren moet de tewerkstelling van allochtonen namelijk met vijftig percent groeien. Geen enkel Europees land scoort slechter dan Vlaanderen voor deze doelstelling. Deze doelstelling is dus terecht heel ambitieus. Men zal immers alle talenten nodig hebben om de werkzaamheidsgraad van 76 percent te halen en om zo ons sociaal model te financieren en onze economie gaande te houden. Op dit vlak is er nog werk aan de winkel.

In het document was geen sprake van buitenlandse investeringen. Nochtans is de Vlaamse welvaart grotendeels opgebouwd door de vestiging van multinationale ondernemingen na de Tweede Wereldoorlog. In de netwerken rond die ondernemingen zijn heel wat kmo's actief. De beslissingscentra liggen in het buitenland. Tijdens de crisis werd een deel van die bedrijven geherstructureerd of gesloten. In de toekomst zal het erop aankomen om niet alleen vervangings- of uitbreidingsinvesteringen aan te trekken, maar ook nieuwe investeringen, in nieuwe sectoren.

Zijn fractie vindt het goed dat de Europese Unie dergelijke ambitieuze doelstellingen formuleert, verklaart de heer *Koen Van den Heuvel*. Nu wil de EU werken aan een regelgevend kader, dat mettertijd afdwingbaar moet worden bij de lidstaten. Daarvoor is een groot motiverend project noodzakelijk.

Hij is het niet eens met de stelling dat de politiek van de Europese Unie zal leiden tot de afbouw van het sociaal model. Een sterke economie is nu eenmaal nodig om een duurzame financiering van de sociale zekerheid te garanderen. Als men hogere en meer menswaardige uitkeringen wil toekennen aan de mensen die er echt recht op hebben, dan moeten er minder mensen zijn met een uitkering. Zoveel mogelijk mensen moeten

actief worden ingezet op de arbeidsmarkt. Het streefpercentage voor de werkzaamheidsgraad voor de 20- tot 64-jarigen wordt 76 percent in Vlaanderen en 74 percent in België. Momenteel zit Vlaanderen op 71 percent en België op 67 percent. Er is dus een toename met 5 percent nodig voor Vlaanderen en met 7 percent voor België. Als men het Belgische streefcijfer wil halen, dan moet de werkgelegenheidsgraad in Wallonië dus nog sterker stijgen dan in Vlaanderen.

De heer *Matthias Diependaele* merkt op dat Vlaanderen het streefcijfer van 76 percent naar voren heeft geschoven. De Hoge Raad van Financiën heeft daaruit afgeleid dat hiervoor een werkgelegenheidsgraad van 68 percent nodig is in Brussel en van 70 percent in Wallonië. De deelstaten zelf hebben nooit die ambitie geformuleerd.

De heer *Koen Van den Heuvel* gaat akkoord met die opmerking. Hij herhaalt gewoon de berekening die door de Hoge Raad voor Financiën werd gemaakt. Als Europa een aantal doelstellingen oplegt die gelden voor de lidstaat België, dan moeten die omgezet worden in regionale doelstellingen. Het merendeel van de doelstellingen houdt immers verband met bevoegdheden van de deelstaten. Op het federale niveau moet er daarom een instrument zijn dat de deelstaten kan verplichten om eigen doelstellingen te formuleren. Het streefcijfer van 74 percent voor de werkzaamheidsgraad in heel België impliceert dat Wallonië een even grote of een nog grotere inspanning doet. Dat is ook normaal. Als men van een lager niveau start, dan mag er een grotere groei verwacht worden.

Iedereen vindt dat 3 percent van het bbp moet geïnvesteerd worden in Onderzoek en Ontwikkeling. Dat cijfer is echter samengesteld uit een bijdrage van 1 percent van de overheid en een bijdrage van 2 percent van het bedrijfsleven. Om het overheidsaandeel van 1 percent te realiseren is er 170 miljoen euro nodig. In 2011 heeft de Vlaamse Regering een eerste stap in de goede richting gezet. Om de bedrijven in staat te stellen om daarop in te spelen en om naar de 2 percent te evolueren, zal men evenwel de juiste economische omgeving moeten creëren. Daarbij moet men erover waken dat het overheidsgeld goed geïnvesteerd wordt en dat er voldoende absorptiecapaciteit is.

Uit de Europese benchmark blijkt dat Vlaanderen het goed doet inzake onderwijs. Het telt 47 percent afgestudeerden in het hoger onderwijs, tegenover een gemiddelde van 40 percent voor heel Europa. Er is nog een inspanning nodig voor het aandeel afgestudeerden in wetenschap en techniek. De commissie Economie moet beklemtonen dat dit een prioriteit is. Als men streeft naar de 3 percentnorm voor Onderzoek en Ontwikkeling, dan moeten er voldoende wetenschappers zijn om dat te realiseren. De VRWI en de Vlor hebben een interessant advies en een concreet voorstel geformuleerd rond het verhogen van het aantal wetenschappers en technici in Vlaanderen. Volgens deze beide adviesraden moet dit probleem interministerieel worden aangepakt. Het kan niet alleen een verantwoordelijkheid zijn van de minister van Onderwijs. Ook de minister van Economie moet hiervan een prioriteit maken. In dit verband zal er ook een voorstel van resolutie worden ingediend.

Om de werkzaamheidsgraad van de vijftigplussers te verhogen, dient men het levenslang leren te stimuleren. De vijftigplussers hebben voldoende talenten en voldoende weerbaarheid om nog een nieuwe wending te geven aan hun loopbaan. Ze hoeven niet uitgeblust af te tellen tot het moment dat ze – eventueel vervroegd – kunnen uittreden. Vlaanderen moet nagaan hoe het zijn bedrijven kan stimuleren om ook inzake het levenslang leren boven het Europees gemiddelde te geraken.

Mevrouw *Lydia Peeters* wil het vooral hebben over de werkzaamheidsgraad van de vijftigplussers. In het Vlaamse hervormingsprogramma is er sprake van een werkzaamheidsgraad van zestig percent voor deze groep. Daar zit men echter nog ver vanaf. Bij de 55-plussers bedraagt de werkzaamheidsgraad zelfs maar 35 percent. De maatregelen die op dit ogenblik ter tafel liggen zijn volgens haar onvoldoende om in 2020 al een dergelijke werkzaamheidsgraad te realiseren.

Inzake O&O verwijst ze naar het advies van het VRWI. Ze wil weten of de overheid de doelstelling van 1 percent dient te halen tegen 2014 of tegen 2020. De regeringsverklaring en de andere beleidsdocumenten stelden immers dat deze doelstelling nog tijdens deze regeerperiode gehaald diende te worden. Gelet op alle besparingen die men heeft doorgevoerd inzake O&O is het echter nu al duidelijk dat dit onrealistisch is.

Onlangs was er in deze commissie een interessante discussie over het stimuleren van de technische beroepen. Daarbij werd er herhaaldelijk verwezen naar de situatie in Nederland. Daar heeft men ruim tien jaar geleden het Bètaplatform opgestart dat heel wat succes heeft gekend. De kritiek van de Vlor en van de VRWI was dat men in Vlaanderen vaak blijft onderzoeken en plannen opstellen en niet overgaat tot concrete interministeriële acties.

Mevrouw *Güler Turan* stelt vast dat Vlaanderen de beste van de klas wil zijn. Het gaat voor een reductie van de armoede met 30 percent. Zij betwijfelt of dit mogelijk zal zijn. De afgelopen twaalf jaar is de kinderarmoede verdubbeld. Intussen werd er 2 miljoen euro vrijgemaakt voor de bestrijding van de kinderarmoede. Het is de bedoeling de kinderarmoede te halveren. Zij vraagt zich af of men geen bijkomende middelen zal moeten inzetten als men die doelstelling wil realiseren.

Mevrouw *Patricia Ceysens* merkt op dat het federale hervormingsprogramma werd opge maakt door een regering in lopende zaken. Dat blijkt echter niet uit de tekst.

Het Vlaamse hervormingsprogramma is gewoon een opsomming van wat nu al gebeurt. Europa heeft met zijn EU 2020-doelstellingen een grote opportuniteit gecreëerd. Ook met de opsomming van de verplichtingen in het kader van het Euro Plus Pact heeft het de juiste krijtlijnen getrokken, maar de Vlaamse Regering heeft blijkbaar niet de ambitie om die hervormingskansen ter harte te nemen.

Een van de verplichtingen van het Euro Plus Pact is het garanderen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. De Vlaamse Regering kiest echter voor schuldopbouw. In plaats van privaat kapitaal aan te trekken gaat het leningen aan. In het Zorgfonds kiest men niet voor vergrijzingsreserves. Men kiest evenmin voor het aanleggen van provisies waardoor men in de onderhandelingen over een komende staatshervorming zou kunnen kiezen voor bijkomende bevoegdheden, desnoods zonder bijkomende middelen. De Hoge Raad van Financiën stelt nochtans dat iedereen verantwoordelijkheid dient op te nemen voor de sanering van de gezamenlijke overheidsfinanciën en voor het opnemen van de vergrijzingskost.

Een tweede grote doelstelling van het Euro Plus Pact is het bevorderen van de werkgelegenheid. De fiscale druk op arbeid is in ons land de hoogste van de hele Europese Unie. De jobkorting was een manier om de druk op arbeid te verlichten. Het bedrag dat vrijkwam door de afschaffing van de jobkorting werd niet geïnvesteerd in O&O, zoals de werkgevers dachten. De Vlaamse Regering heeft ook geen alternatief uitgewerkt voor de jobkorting. Nochtans heeft ze binnen haar bevoegdheden heel wat mogelijkheden.

Een derde verplichting in het kader van het Euro Plus Pact is het bevorderen van de competitiviteit. Mevrouw Ceysens meent dat de regering geen blijk geeft van ambitie om daar werk van te maken. Inzake industrieel beleid stapelen de nieuwe uitvindingen zich op. Het zijn echter alleen woorden, geen daden. Voor het verhogen van de competitiviteit is er geen nood aan een groenboek of een witboek, maar aan een chequeboek. De uitbouw van infrastructuur kan leiden tot een verhoging van de competitiviteit, maar de Oosterscheldeverbinding werd afgevoerd. Hetzelfde geldt voor Vlaanderen als logistieke hub. Ze heeft zich laten vertellen dat men de 1 percent voor O&O had kunnen realiseren, alleen al met de schadevergoedingen die men nu zal moeten betalen in het BAM-dossier. Er wordt

geen enkele maatregel genomen om de ondernemingskosten te drukken. Het Marshallplan in Wallonië doet concrete aanzetten om de ondernemingskosten te verlichten. Het neemt bijvoorbeeld belastingen op drijfkracht over, ook van gemeenten. Ook een administratieve vereenvoudiging of een liberalisering kan leiden tot een verbetering van de competitiviteit. De energiekost wordt nog steeds doorgerekend aan de gebruiker en dus ook aan bedrijven. Ook dit is een mogelijkheid om de competitiviteit van bedrijven te versterken. Op dit vlak bevat het hervormingsprogramma echter geen maatregelen.

Het streefcijfer voor de werkgelegenheidsgraad is 76 percent. De activering geldt echter alleen voor de 52- tot 55-jarigen. Nochtans heeft de Vlaamse Regering de nodige bevoegdheden om dit uit te breiden, bijvoorbeeld naar de 55- tot 58-jarigen. De grootste bedreiging van de arbeidsmarkt zal de schaarste zijn. Al die mensen zullen dus noodzakelijk zijn. Ze beseft wel dat men ook vragen kan stellen bij de houding van de werkgevers. Er is ook geen enkel plan om het probleem van de knelpuntberoepen aan te pakken.

Een belangrijk element voor de werkgelegenheidsgraad is de combinatie tussen arbeid en gezin. Toch fnuikt deze regering de zelfstandige kinderopvang, waar de inzet van middelen zorgt voor een optimale return in opvangplaatsen.

Voor het opkrikken van de werkgelegenheidsgraad zou haar fractie nog meer kiezen voor ‘on the job’ training en voor het stelsel van IBO dat zijn waarde heeft bewezen.

Haar fractie vindt het een schande dat men zelfs voor O&O de kaasschaafmethode hanteert. Men bespaart dus op innovatie, onze belangrijkste troef om de economie te doen groeien. De 65 miljoen euro die nu wordt uitgetrokken in de begrotingsaanpassing voor 2011 compenseert bijna de besparing, die 68 miljoen euro bedroeg. Dat is een schuldtekort. Het is ook de vraag hoe dat geld zal worden besteed. Het enige nieuwe element is de proeftuin elektrische wagens. De VRWB heeft in 2006 het systeem van de zes clusters uitgewerkt. De fractie van mevrouw Ceysens wilde daarop doorwerken op basis van de business cases. De Vlaamse overheid heeft na haar oproep business cases gekregen van Fedustria, van Fevia, van Agoria, van Essenscia. Daarop werd echter niet gereageerd. In de industrie is een business case na een jaar echter fundamenteel veranderd.

Inzake de klimaatdoelstelling wordt er een nieuw nutteloos instituut opgericht, namelijk het Vlaams Energiebedrijf. Dit zou het grote antwoord moeten zijn op de Europese uitdaging. Ze is het eens met het standpunt van de SERV en van de Minaraad dat de adviesvraag geen onderbouwde visie bevat die het ruime takenpakket van het Vlaams Energiebedrijf motiveert en die de maatschappelijke, economische en ecologische relevantie ervan aantoon, rekening houdend met de relatief beperkte budgettaire middelen, het overige beleidsinstrumentarium en de reeds bestaande organisaties en structuren.

Inzake onderwijs presteert Vlaanderen over het algemeen beter dan de Europese norm. Toch zijn er problemen te verwachten voor de toekomst. Dat heeft onder meer te maken met het capaciteitsprobleem, met het watervalprobleem en met de te beperkte belangstelling voor wetenschap en techniek. Er zijn nochtans mensen nodig die de overstap kunnen maken van kennis naar kunde en kassa.

Haar fractie blijft ervan overtuigd dat werk de beste manier is om armoede te voorkomen. Arbeid moet beloond worden. Een buitensporige druk op arbeid is nefast voor de jobs. Voor de huisvesting van mensen die leven in preciaire situaties is haar fractie voorstander van eigendomsverwerving. Daarnaast zou er ook een goede huurmarkt moeten zijn. De huurmarkt is niet gediend met het voorstel van de minister rond righthuurprijzen. Mevrouw Ceysens gelooft meer in de private huurmarkt en in huursubsidies. Ten slotte zou de instap in het kleuteronderwijs op drie jaar een verplichting moeten zijn. Zo zou men sneller kunnen inspelen op achterstandsituaties.

De regering heeft dus een hele lijst van maatregelen voorgesteld, maar de opportuniteiten die door Europa worden aangeboden, worden niet gegrepen. Er is weinig verschil met het plan van de regering in lopende zaken.

De heer *Matthias Diependaele* is het ermee eens dat Europa hiermee een opportuniteit biedt. Tegelijkertijd is het echter ook een gemiste kans. Tien tot twaalf jaar geleden wist men al dat de schulden in de verschillende landen te hoog opliepen en dat de sociale zekerheid niet meer betaalbaar was. Toen had men moeten ingrijpen. Duitsland klimt op dit ogenblik uit de crisis omdat het al in 2003 heeft beslist om de arbeidsmarkt te hervormen. In 2005 zijn ze daar effectief mee begonnen. Mevrouw Ceysens pleit nu voor provisies. Haar partij had echter tien jaar geleden reeds de nodige sociaal-economische hervormingen moeten doorvoeren, maar dat heeft ze niet gedaan. Ze is dus mede schuldig aan wat nu gebeurt.

Inzake het arbeidsmarktbeleid merkt hij op dat het gemakkelijk is om naar Europa te verwijzen als het in het eigen kraam past. Ecofin zegt duidelijk dat Vlaanderen op tal van domeinen, onder meer inzake het arbeidsmarktbeleid, doet wat het kan. Er zijn echter hervormingen nodig in de sociale zekerheid. Als men de vijftigplussers effectief aan het werk wil houden, zal men de criteria voor de uitkeringen moeten aanpassen. Daarvoor is het Vlaamse niveau echter niet bevoegd. Het is dus intellectueel oneerlijk om de schuld door te schuiven naar het Vlaamse niveau.

De heer *Bart Van Malderen* merkt twee tegenstellingen in het discours van mevrouw Ceysens. Ze betwijfelt of de Vlaamse Regering de ambitieuze doelstellingen die ze zichzelf oplegt wel kan halen. Tegelijk ziet haar fractie echter weinig verschil met de ambities van een regering van lopende zaken. Hij denkt dat ze lopende zaken verwacht met lopend beleid. Men moet verschillende zaken in elkaar passen. Daarom komen bepaalde zaken verschillende keren terug. In de huidige omstandigheden is deze regering de juiste richting ingeslagen. Sedert de periode 2008-2009 zijn de omstandigheden gewijzigd.

In een en dezelfde tussenkomst pleit mevrouw Ceysens ook voor versnelde schuldafbouw en voor het aanleggen van provisies. Hij vraagt zich af hoe dat mogelijk is als de begroting in evenwicht is en als er overschotten zijn die kunnen worden gebruikt voor nieuw beleid. Hij wil weten waar mevrouw Ceysens daarvoor het geld wil halen. Moet men het halen bij onderzoek en ontwikkeling, bij wegebouw, bij armoede, bij onderwijs of bij welzijn? Nochtans pleit mevrouw Ceysens zelf voor meer middelen voor de zelfstandige kinderopvang en pleit haar fractie voor het wegwerken van wachtlijsten in de gehandicaptensector en voor kleinere kleuterklassen. Men kan een euro maar een keer uitgeven.

Hij is het er niet mee eens dat de jobkorting zorgt voor een verlichting van de lasten op arbeid in dit land. De macro-economische impact van de jobkorting is blijkbaar bijzonder beperkt. Op micro-economisch vlak is het activerende effect problematisch. Ook Europa maakte grote bezwaren tegen de jobkorting. Daarom was het goed om op zoek te gaan naar alternatieven. De sociale partners hebben daarbij een adviesrol. Er zullen voorstellen worden geformuleerd die kunnen leiden tot een adequatere besteding van de middelen. Mevrouw Ceysens zegt dat er een chequeboek nodig is. De heer Van Malderen meent dat men vooral geen ongedekte cheques mag uitschrijven.

Mevrouw *Patricia Ceysens* antwoordt dat het verleden geen excuus is om nu niet de juiste dingen te doen. In het verleden zijn er trouwens ook goede dingen gebeurd. Daarbij denkt ze onder meer aan het Generatiepact. Ze heeft ook verduidelijkt waar haar fractie wel op lastenverlaging heeft ingezet. Het feit dat bepaalde maatregelen in de vorige regeerperiodes niet genomen zijn betekent niet dat ze niet nodig zijn.

Ze vervolgt dat ze geen schroom heeft om te zeggen wat men niet moet doen. Daarbij denkt ze onder meer aan het TINA-Fonds (Infrastructuur voor Informatie, Innovatie

en Acceleratie), aan het Vlaams Energiebedrijf en aan de vzw I-Cleantech. Haar fractie denkt ook dat er bij De Lijn nog heel wat middelen kunnen worden gehaald. Ze begrijpt ook niet waarom de ene plaats in de kinderopvang slechts een tiende mag kosten van de andere. Ze vraagt zich ook af waarvoor de 60 percent subsidie van de gesubsidieerde rusthuizen wordt gebruikt. Bij gelijke dagprijzen is het onderscheid tussen gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde rusthuizen immers vaak niet merkbaar. Als men kiest voor het toelaten van het vrij initiatief, dan kan men met dezelfde middelen blijkbaar meer doen. Dat genereert ook innovaties. In dit document worden dus niet de keuzes gemaakt die haar fractie zou willen maken. Binnen de huidige bevoegdheidsverdeling kan men een heel ander document maken, dat kiest voor activering, ondernemerschap, vrij initiatief en voor het wegnemen van lasten.

Minister-president *Kris Peeters* zegt dat de keuzes van de Vlaamse Regering goed onderbouwd zijn. De afschaffing van de jobkorting is gebaseerd op argumenten, die onder meer werden aangereikt in een studie van de K.U.Leuven waaruit bleek dat de jobkorting contraproductief werkt.

Hij vindt dit document belangrijk genoeg om er een grondige discussie aan te wijden. Europa is het eerste belangrijke niveau waar er problemen rijzen. Dat heeft te maken met de eurozone en met het niet realiseren van de Lissabonstrategie. Europa moet duidelijke stappen zetten om het economisch beleid van de zeventien landen van de eurozone op elkaar af te stemmen en om met de andere EU-lidstaten duidelijke doelstellingen te formuleren. Dit zal helpen bij het realiseren van de zogenaamde Copernicaanse omwenteling. Nu al behoren de voorstellen in het Europese plan duidelijk tot de Vlaamse bevoegdheden. Na de volgende staatshervorming zal dat nog meer het geval zijn. Vlaanderen is bijvoorbeeld bevoegd voor de activering. In de toekomst zou de activering doorlopen tot de leeftijd van 58 jaar. Dat is zo goed als beslist. Men dient natuurlijk rekening te houden met de sociale partners, wat Open Vld niet doet. Op dit vlak zijn er al belangrijke stappen gezet. Vlaanderen krijgt felicitaties van Europa voor zijn activeringsbeleid, maar tegelijk stelt Europa vast dat de federale overheid een hinderpaal vormt om het beoogde beleid te realiseren.

Hij is het eens met de opmerkingen van de heer Diependaele over de werkzaamheidsgraad. Vlaanderen zal het streefcijfer van 76 percent hanteren. Het federale niveau heeft op basis van de Vlaamse doelstelling een streefcijfer van 73 percent vastgelegd. De andere deelstaten hebben geen percentage gegeven. Men kan dus perfect uitrekenen wat de andere deelstaten moeten doen, maar die andere deelstaten hebben zich daartoe niet geëngageerd. Wie van een lager niveau vertrekt, kan nochtans gemakkelijker een sprong vooruit zetten dan wie al vrij hoog zit. Op dit vlak kan men het federale niveau niet met de vinger wijzen. Het heeft deze beslissing genomen zonder gedekt te zijn door de andere deelstaten, behalve dan door Vlaanderen.

De minister-president is het ook eens met de opmerking van mevrouw Peeters dat er nog een belangrijke inspanning nodig is om het vooropgestelde doel inzake de werkzaamheidsgraad te bereiken. Met zijn huidige bevoegdheden doet Vlaanderen alles wat het kan. De stappen zijn groter dan in het verleden. Het doelgroepenbeleid is echter ook nog een verantwoordelijkheid van de federale overheid. Veel zal afhangen van de afspraken die bij de vorming van een nieuwe Federale Regering worden gemaakt over de staatshervorming.

Op dit ogenblik worden er stappen gezet om de activering van de werkzoekenden uit te breiden tot de groep tussen 55 en 58 jaar. Minister Muyters en hijzelf zouden misschien nog grotere stappen willen zetten. Het is echter belangrijk dat de sociale partners achter de genomen maatregelen staan. Anders ontstaan er immers blokkeringen. Het plan van de VDAB rond de knelpuntberoepen is volop in uitvoering.

Mevrouw Peeters stelde dat het tijd is voor actie om de technische beroepen te stimuleren. Hij is het daarmee eens. De regering is daarmee bezig. Dit valt echter niet zo makkelijk te realiseren als men vanuit de oppositie kan beweren.

De Vlaamse Regering zal in 2011 een begroting in evenwicht indienen, en zal daarna de overschotten besteden. Inzake Onderzoek en Ontwikkeling werden bijvoorbeeld belangrijke beslissingen genomen, ook voor de komende jaren. De minister-president vraagt zich af hoe men tegelijkertijd kan investeren in Onderzoek en Ontwikkeling, aan schuldafbouw doen en provisies aanleggen voor de staatshervorming. Hij hoopt dat mevrouw Ceysens haar tussenkomst zal herhalen bij de bespreking van de begrotingscontrole. Dan zal de meerderheid een onderbouwd antwoord geven op de onrealistische opmerkingen die hier werden geformuleerd.

De regering in lopende zaken heeft een bepaald traject gevolgd. Hij hoopt dat een volwaardige regering dat traject kan voortzetten, zowel inzake monitoring als inzake het organiseren van het Europese semester. Vlaanderen heeft zijn werk gedaan en heeft zijn plan rechtstreeks verstuurd naar Europa.

De 3 percentnorm voor Onderzoek en Ontwikkeling zou gehaald worden tegen 2020. Oorspronkelijk was het inderdaad de bedoeling om de norm te halen in 2014. Dat kan men echter niet beschouwen als een schuldbekentenis. De vorige Vlaamse Regering heeft immers evenmin de door haar nagestreefde 3 percentnorm gehaald. De besparingen van de voorbije twee jaar lagen erg moeilijk, ook bij deze regering. Van zodra er een begroting in evenwicht was heeft de regering daarom een traject uitgezet tot 2014. Het gaat dus niet alleen om de 65 miljoen euro die in de begrotingscontrole zijn opgenomen.

Het regeerakkoord bepaalt dat er een innovatiepact moet worden afgesloten. Het aandeel van de private sector moet meegroeien met dat van de overheid. Het FISCH-project voor de chemie zal snel gehonoreerd worden.

Hij is het eens met de opmerking van de heer Van Malderen dat ook de overheidsdiensten een inspanning moeten leveren voor het inschakelen van arbeidsgehandicapten. De heer Van Malderen stelt dat er hiervoor geen norm meer bestaat. De minister-president veronderstelt dat die conclusie voortvloeit uit de discussie met minister Bourgeois.

De doelstelling voor de stijging van de werkzaamheidsgraad bij allochtonen is zeer ambitieus. Het gaat om een maatschappelijke uitdaging. Het probleem ligt niet alleen bij de werkgevers of bij de allochtonen zelf. Het is een algemeen maatschappelijk probleem van integratie, waarvoor nog een hele weg moet worden afgelegd.

Het aantrekken van buitenlandse investeringen is zeker een prioriteit. Dat vindt men terug waar het gaat over de aanpak van het ondernemerschap.

De heer Van den Heuvel benadrukte het belang van een sterke economie. De minister-president is het daarmee eens. De heer Van den Heuvel vroeg zich ook af of men niet moet evolueren naar een afdwingbaar systeem. De minister-president verduidelijkt dat er op Europees niveau een peer review bestaat. Bij dat bilaterale overleg worden er punten toegekend, maar een sanctionering is niet mogelijk. Wanneer men bij een ontsparing van de situatie, zoals in Griekenland of Portugal, een beroep moet doen op bijkomende middelen van het Europees Fonds, dan wordt er meteen ook een stramien opgelegd.

De minister-president stelt vast dat het probleem van de armoede volgens mevrouw Ceysens kan worden opgelost door mensen aan het werk te zetten. Hij benadrukt dat het om een complex probleem gaat waarvan werkgelegenheid een element is. Maar het volstaat niet om te zorgen voor werk. De Vlaamse Regering heeft 2 miljoen euro extra

uitgetrokken voor het armoedebelaid. Minister Ingrid Lieten coördineert de voorgestelde maatregelen. De focus werd nadrukkelijk gelegd op de kinderarmoede.

Inzake ARKImedes werd een keuze gemaakt op basis van de kostenefficiëntie. Mevrouw Ceysens stelt dat men geld moet geven aan diegenen die erom vragen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* preciseert dat ze daarmee verwijst naar geld voor lastenverlaging.

Minister-president *Kris Peeters* vervolgt dat men met een witboek of een groenboek een langetermijnvisie op het beleid probeert uit te werken. De jobkorting werd ingevoerd op een ogenblik dat de Vlaamse Regering in overvloed leefde. Toen werd beslist een deel van de belastingen terug te betalen om de werkloosheidsval te bestrijden. Deze maatregel werd echter teruggedraaid, op basis van wetenschappelijke argumenten. Wetenschappers zeggen immers dat dit contraproductief werkt. Op dat ogenblik was het belangrijk dat de begroting in evenwicht zou zijn. De jobkorting heeft niets te maken met fiscale autonomie. Men dient de fiscale bevoegdheden goed te gebruiken.

De regering-Verhofstadt II heeft een fundamentele fout gemaakt door de personenbelasting drastisch te verlagen. Daardoor is er nu een budgettaire put van twintig miljard euro. Op een bepaald moment had iedereen ingezien dat men te ver was gegaan, zeker in economisch moeilijke tijden. Niemand had echter de moed om deze maatregel terug te schroeven. In het kader van de staatshervorming werden er vaak cheques uitgeschreven. Daardoor zit het federale niveau nu in grote moeilijkheden.

De minister-president zegt dat de fiscale autonomie zou kunnen worden gebruikt voor het verlagen van de belastingen. Er moet echter gestreefd worden naar een begroting in evenwicht. Het fiscaal pact werd afgesloten op een ogenblik dat de mogelijkheden daarvoor aanwezig waren. De vergelijking met het Waalse Marshallplan gaat niet op. Het verbieden van een taks op de drijfkracht is een delicate zaak. De gemeenten die nog steeds een dergelijke taks heffen, zouden compensaties eisen. Dan zouden de gemeenten die deze taks nu al hebben afgeschaft, eveneens om steun vragen. De werkgeversorganisatie beseffen dat ook.

Inzake het bevorderen van de competitiviteit gaat de minister-president dieper in op de energiekost. Dat is terecht een grote zorg voor iedereen. Hij vraagt zich af of een zinnig beleid mogelijk is binnen de huidige bevoegdheidsverdeling en de huidige aanpak. Ook inzake de hernieuwbare energie heeft de overheid zich wat verkeken. Nu wil men de nucleaire rente gebruiken om gaten in de begroting te dichten, maar niet om een coherent energiebeleid uit te werken voor België. In Vlaanderen vormt de hernieuwbare energie een specifiek luik binnen het grotere geheel. De Vlaamse overheid zal op dat vlak stappen blijven zetten. Het probleem is echter ruimer. Heel wat bevoegdheden zitten nog op het federale niveau.

De EU 2020-norm vormt inderdaad een opportuniteit. De komende jaren moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt met de Federale Regering en met de andere regionale regeringen. Met de huidige bevoegdheden en met de bevoegdheden die daar nog zullen bijkomen kan de Vlaamse Regering het EU 2020-plan en het Euro Plus Pact realiseren. De keuzes die Vlaanderen al had gemaakt sluiten naadloos aan bij de Europese doelstellingen. Het spreekt vanzelf dat dit niet allemaal meteen kan worden gerealiseerd. Het is belangrijk een draagvlak te creëren voor het realiseren van die uitdagingen. Zo niet raakt men geen stap verder.

De heer *Matthias Diependaele* kan volledig achter het antwoord van de minister-president staan. Hij dacht dat de Europese Commissie vanaf 2014 wel over een sanctiemogelijkheid

zou beschikken. Het zou gaan om 0,2 percent van het bnp, wat voor België zou neerkomen op 700 miljoen euro.

Minister-president *Kris Peeters* verduidelijkt dat het daarbij gaat om de sanctioneringsmogelijkheid in het kader van het Stabiliteitspact. Dat heeft echter niets te maken met de doelstellingen van het EU 2020-hervormingsprogramma.

Mevrouw *Güler Turan* onthoudt uit het antwoord van de minister-president dat Vlaanderen blijft streven naar een reductie van de armoede met 30 percent, ondanks de complexiteit van die problematiek.

Mevrouw *Patricia Ceysens* blijft van oordeel dat het belangrijk is om werk te maken van lastenverlaging. Voor iemand die wil ondernemen en jobs creëren zijn de lasten te zwaar. Er zijn ook geen maatregelen genomen om het werken aan te moedigen.

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt dat er geen geld was voor lineaire lastenverlagingen. Eventuele lastenverlagingen moeten heel doelgericht zijn, zoals bijvoorbeeld de vijftigpluspremie.

Mevrouw *Patricia Ceysens* herhaalt dat men onvoldoende beseft hoe de economische wagen kraakt onder de lasten. Ze meent dat de politici de plicht hebben om te zoeken naar manieren om die lasten weg te nemen. De mogelijkheid om dat te doen kan men creëren door andere keuzes te maken. Alleen met lastenverlagingen kan men het ondernemerschap in Vlaanderen aantrekkelijker maken.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Jan LAURYS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
bbp	bruto binnenlands product
bnp	bruto nationaal product
Ecofin	Raad van Ministers van Economische Zaken en Financiën (van de Europese Unie)
EU	Europese Unie
FISCH	Flanders strategic Initiative for Sustainable Chemistry
IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
K.U.Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
Mineraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
O&O	onderzoek en ontwikkeling
SAR WGG	Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
TINA-Fonds	Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie